

Research Paper

Gender differences in emotional expressions: stereotype or reality

Saeedeh Amini ^{1*}, Hamideh Dabaghi ², Zahra Babaie ³

1. Associate professor, Department of Sociology, Faculty of Soicial Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

2. Assistant professor, Department of Sociology, Faculty of Soicial Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

3. M.A. student of Sociology, Faculty of Soicial Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

<https://doi.org/10.22034/scart.2025.140418.1435>

Received: December 29, 2023

Accepted: November 18, 2025

Available Online: March 21, 2026

Keywords: Gender differences, stereotypes, emotional expression, gender comparison

Abstract

The aim of this article is to address the emotional dimension of gender stereotypes and to analyze the attitudes of women and men towards this issue and to study the differences between the sexes in expressing emotions during various emotional situations. In order to achieve this, theories related to cultural, structural and desire control perspectives were used, which analyze how emotions are regulated from a sociological perspective. In the methodological section, a mixed method was used in two qualitative phases (semi-in-depth interviews) and quantitative (survey using a researcher-made questionnaire). The findings indicate that women and men show the same reaction when expressing negative emotions (sadness, anger, fear, and jealousy) and positive emotions (joy, kindness, love, and loyalty). Gender analysis and comparison between the two groups showed that women only score higher than men in anger and rage and the total average, and this difference is significant. However, in other dimensions of emotions, there is no significant difference between the two groups or, as in the happiness and kindness dimension, despite the significant difference between the two groups, their score is lower than that of men and the total average. Women also described their same-sex partners in terms of five traits: emotional, dependent, fearful, jealous, and kind. Women considered men weak in expressing love, aggressive, power-seeking, independent, and arrogant. Men also described their same-sex partners with traits such as independent, power-seeking, arrogant, weak in expressing love, and aggressive, and they considered women emotional, dependent, fearful, jealous, and stubborn.

Amini, S., dabaghi, H., Babaie, Z. (2026). Gender differences in emotional expressions: stereotype or reality. *Sociology of Culture and Art*, 8 (1), 1-19.

Corresponding author: Saeedeh Amini

Address: Faculty of Soicial Sciences, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran

Email: samini@atu.ac.ir

Extended Abstract

1- Introduction

Emotional gender stereotypes are social constructs that, regardless of their origins, have a tremendous impact on people's position in the social hierarchy and daily life. This article aims to deal with the emotional dimension of gender stereotypes, analyze women's and men's attitudes toward this matter, and study the difference between the two sexes in expressing emotions during various emotional situations. To achieve this goal, an attempt has been made to answer three major questions: First, what are the most common emotional gender stereotypes surrounding positive and negative emotions in women and men? Second, what are the differences and similarities between men and women in expressing positive and negative emotions? Third, in similar emotional situations, how are the methods of expressing feelings in both sexes?

Extensive research has been done in the same field in Iran and other countries (like: Shahabadi and Soleimani (1390); Riahi and Mahmoodabadi (2015); Amini and Farzaneh (2017); Moghadam (2017); Kafili (2018); Hess and others (2000); Plant and others (2000); Hutson and Kelly (2002); Lopez and Getzia (2014); M Chaplin (2015); Deng and others (2016); Haider and others (2016); Sakali and others (2018); Fisher and others (2018); Elias and others (2019); Van Dreg and Kleinberg (2020)). However, this paper is based on the issue of emotional gender stereotypes, a topic that has rarely been researched in Iran, or only some stereotypes have been mentioned in contrast to other research. So, the most common emotional gender stereotypes and ways of expressing negative emotions (sadness, fear, anger, jealousy) and positive emotions (joy, expression of love, loyalty) are identified and analyzed in two groups of women and men. Also, similar and different ways of expressing positive and negative emotions by men and women have been considered in this article. A mixed research method was also applied, including a survey and an interview technique.

Several theoretical traditions about emotions in the modern era deal with the difference between the two sexes in this field and examine them regarding expression, management, and connection with their identity. The relationship between emotions and gender has become increasingly complex in the last four decades. Although these approaches' origins go back four decades ago, they are still essential in the modern era. Cultural approaches in the sociology of emotions and gender are most related to the theoretical traditions of symbolic interaction (Blumer, 1937; Mead, 1934) and dramaturgy (Goffman, 1959). They are usually based on gender differences and the culture of emotion (e.g., Kancian & Gordon, 1988), emotional norms and emotion management (e.g., Hochschild, 1979), interpersonal

emotion management (Lewis, 2003), and regulation of emotions to fit job characteristics (Pierce, 1995).) Moreover, emotional deviation (Lewis, 2013) is raised (quoted from Lively, 2019: 70-72). In the following three perspectives, cultural, structural, and desire control perspectives are presented.

2- Methods

The research tradition in this article is a synthesis of sequential discovery type. It is based on two phases of qualitative and quantitative studies. In the qualitative study section, to answer the question, "What are the ways of expressing positive emotions (joy, expression of love, affection, and loyalty) and negative emotions (sadness, fear, anger, and jealousy) between women and men?" Another question, "In similar emotional situations, how are the ways of expressing emotions of both sexes?" using purposeful sampling, semi-structured interviews were conducted with 8 men and 7 women, and they were asked specific questions to provide a report of themselves in different emotional situations. (Self-report) The interview findings were used as a basis for a quantitative study. Based on the interviews' findings, a researcher-made questionnaire with 124 items was prepared in the quantitative phase of the research. The variables described in this research were how to express emotions (positive and negative) and attitude towards emotions. A Likert scale and a self-made questionnaire were used to measure the variables of how to express emotions.

3- Findings

In this article, after extracting gender stereotypes about emotions in two groups of men and women, an attempt was made to describe the emotional situation of these two groups and their ways of expressing their emotions. Examining gender stereotypes around 8 negative and positive emotions and their analysis showed that women and men have a similar reaction when angry, and the highest percentage of respondents from both the women's and men's groups prefer to remain silent when angry. Also, the most significant percentage of male and female respondents trust in God when they are afraid. In sadness, both genders prefer to be alone, and in jealousy, most male and female respondents deny the situation or the person that made them jealous. In the analysis of positive emotions and happiness, kindness, love, and loyalty, the reaction in both women and men was similar in most respondents. They laugh respectively in a happy situation. In a situation of kindness, they have a sincere encounter with others. As lovers, women

Gender differences in emotional expressions: stereotype or reality

...speak kindly, behave with loyalty, and practice empathy.

The comparative analysis between the two groups of men and women also showed that women get a higher score only in anger than the men's group and the overall average, which is significant. However, the two groups have no significant difference in other dimensions of emotions. In the dimension of happiness and kindness, despite the considerable difference between the two groups, their score is lower than that of the group of men and the overall average. Therefore, the findings indicate that women are angrier than men or, as Hutson-Comeux and Kelly (2000) also acknowledged in their research, men react less to angry events than women.

4- Discussion & Conclusion

Also, the findings of this article show that men's emotional self-extinguishment in happiness and anger is more than women. Therefore, the finding above those men express their happiness in front of others less than women can probably be attributed to the cultural norm in Iranian society, which shows a kind of hegemonic masculinity. Although some of

the research results favor hegemonic masculinity, some other results, such as men being kinder than women and women being more energetic than men, show that hegemonic masculinity, despite its existence, has fluctuated in the context of societal changes. At the same time, femininity Resilience has also been manifested in the form of increasing women's anger, which represents the gradual and noticeable changes in femininity and masculinity in Iranian society, which should always be considered subordinate to the changes in the roles of women and men.

5- Funding

There is no funding support.

6- Authors' Contributions

The authors declared equal participation in writing the article.

7- Conflict of Interests

This research does not conflict with personal or organizational interests.

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

سعیده امینی*^۱، حمیده دباغی^۲، زهرا بابایی^۳

۱. دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران
۲. استادیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران
۳. کارشناسی ارشد، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

<https://doi.org/10.22034/scart.2025.140418.1435>

چکیده

کلیشه‌های عاطفی - جنسیتی سازه‌هایی اجتماعی‌اند که فارغ از زمینه‌های پیدایش آنها تاثیر شگرفی بر جایگاه افراد در سلسله‌مراتب اجتماعی و زندگی روزمره دارند. هدف مقاله حاضر پرداختن به بعد عاطفی کلیشه‌های جنسیتی و واکاوی نگرش زنان و مردان به این امر و مطالعه تفاوت دو جنس در ابراز احساسات طی موقعیت‌های عاطفی متنوع است. به منظور تحقق این امر از نظریات جامعه‌شناسی عواطف (دیدگاه‌های فرهنگی، ساختاری و کنترل میل) استفاده شد که رویکرد جنسیتی دارند. در بخش روش‌شناسی، روش تلفیقی (اکتشافی متوالی) در دو فاز کیفی (مصاحبه نیمه‌عمیق و نیمه‌ساختمند) و کمی (پیمایش از طریق پرسشنامه محقق‌ساخته) به کار گرفته شد و پس از استخراج کلیشه‌های جنسیتی پیرامون احساسات دو جنس از ۱۵ مصاحبه، یافته‌ها در قالب ۸ بعد از احساسات مثبت و منفی به ۲۰۰ نفر پاسخگو ارائه شد. یافته‌های تحقیق حاکی از آنست که زنان و مردان به هنگام ابراز احساسات منفی (غم، خشم، ترس، و حسادت) و احساسات مثبت (شادی، مهربانی، عشق و وفاداری)، واکنش یکسانی از خود نشان می‌دهند. تحلیل جنسیتی و مقایسه بین دو گروه زن و مرد نشان داد که زنان فقط در خشم و عصبانیت، از گروه مردان و از میانگین کل، نمره بالاتری می‌گیرند و این تفاوت معنادار است. اما در سایر ابعاد احساسات، تفاوت معناداری میان دو گروه وجود ندارد یا مانند بعد شادی و مهربانی علی‌رغم معناداری تفاوت میان دو گروه، نمره آنها از گروه مردان و میانگین کل کمتر است. همچنین زنان، همچنان خود را به ترتیب در قالب پنج صفت: احساساتی بودن، وابسته، ترسو، حسود و مهربان توصیف کردند. زنان، مردان را ضعیف در ابراز عشق، پرخاشگر، قدرت‌طلب، مستقل، مغرور می‌دانستند. مردان نیز، همچنان خود را با صفاتی چون مستقل، قدرت‌طلب، مغرور، ضعیف در ابراز عشق، پرخاشگر توصیف کردند و زنان را نیز احساساتی، وابسته، ترسو، حسود و لجباز دانستند.

تاریخ دریافت: ۸ دی ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۲۷ آبان ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۱ فروردین ۱۴۰۵

واژه‌های کلیدی: تفاوت‌های جنسیتی،

تصورات قالبی، شیوه‌های ابراز عواطف، مقایسه دو جنس

استناد: امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر، ۸

(۱)، ۱-۱۹.

* نویسنده مسئول: سعیده امینی

نشانی: دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

پست الکترونیکی: samini@atu.ac.ir

۱- مقدمه و بیان مسئله

در همه جوامع تفاوت جنسیتی به‌مثابه یک نظام طبقه‌بندی، روابط بین زنان و مردان را شکل داده و تنظیم می‌کند. این تفاوت‌ها غالباً شکلی از تصورات قالبی را به خود می‌گیرند و بر افکار، رفتار، احساسات، عواطف فردی و تعامل‌های بین‌فردی اثر می‌گذارند. تصورات قالبی یا کلیشه‌ها، به یک ذهنیت از پیش تعیین‌شده در افکار جمعی گروه‌های مختلف جامعه اطلاق می‌شود که ویژگی‌های خاصی را به تمام اعضای گروه خود نسبت داده و مانع از قضاوت‌های صحیح می‌شوند. از نظر دیویس و شارپ (۲۰۰۹)، کلیشه‌ها می‌توانند عملکردی انطباقی داشته باشند و به افراد اجازه می‌دهند تا مشاهداتشان را، طبقه‌بندی و ساده‌سازی کرده و در مورد دیگران پیش‌بینی کنند (فیسک و تاپلور، ۲۰۱۳). برخی از تصورات قالبی، ریشه در واقعیت دارند و کنش‌های افراد مبنایی برای شکل‌گیری آنها هستند. اما روابط قدرت و منافع، اغلب در تحکیم، باز تولید، جرح و تعدیل و در نهایت تغییر آن تاثیر دارند. نهادهای متولی جامعه‌پذیری مانند خانواده، مدرسه، گروه‌های همسالان و از همه مهمتر رسانه‌ها در درونی‌شدن تصورات قالبی موثرند زیرا که این کلیشه‌های جنسیتی، نخست از طریق خانواده در افراد درونی می‌شوند و سپس به‌وسیله نهادهای آموزشی و رسانه‌ها و سایر عوامل اجتماعی‌شدن گسترش یافته و تقویت می‌گردند. کلیشه‌سازی از یک‌سو، خصوصیات و توانایی‌هایی را به زنان نسبت می‌دهند که در مردان وجود ندارد، از سوی دیگر توانایی‌ها و خصوصیات را به مردان نسبت می‌دهند که زنان، از آنها بی‌بهره‌اند.

کلیشه‌های جنسیتی ابعاد متعددی را در بر می‌گیرند. برخی از کلیشه‌های جنسیتی بعد عاطفی دارند و پیرامون عواطف و احساسات زنان و مردان، تصورات و دیدگاه‌هایی را ارائه می‌دهند. برای مثال گفته می‌شود زنان نسبت به مردان احساس ترس بیشتری دارند و بیشتر ابراز عشق می‌کنند یا مردان از زنان خشمگین‌ترند (هال و همکاران، ۲۰۰۰؛ لافرانس و هکت، ۲۰۰۰). این کلیشه‌ها علاوه بر منسوب ساختن تصورات و دیدگاه‌های جهت‌دار به دو جنس، هزینه‌های روانی و اجتماعی نیز برای آنها به دنبال دارند. برای مثال زمانی که به زنان بر چسب احساساتی‌بودن زده می‌شود، آنان کمتر امکان احراز پست‌ها و مناصب مهم را پیدا می‌کنند. همچنین کلیشه‌های جنسیتی مبنی بر اینکه مردان خشمگین‌ترند نیز اثرات منفی در پی دارد و مانع می‌شود که مردها بتوانند در نقش یک مراقبت‌کننده قرار گیرند. بنابراین چنین برساخت‌هایی اجتماعی پیرامون خصایص عاطفی دو جنس که به صورت کلیشه‌های جنسیتی عاطفی ظهور می‌یابند، همواره موانعی را برای زنان و مردان در سلسله‌مراتب اجتماعی و زندگی روزمره ایجاد می‌کنند. در پژوهش‌های پیشین مانند: شاه‌آبادی و سلیمانی (۱۳۹۰)؛ ریاحی و محمودآبادی (۱۳۹۵)؛ امینی و فرزانه (۱۳۹۷)؛ مقدم (۱۳۹۷)؛ کفیلی (۱۳۹۸)؛ هس و دیگران (۲۰۰۰)؛ پلنت و دیگران (۲۰۰۰)؛ هاتسون و کلی (۲۰۰۲)؛ لویز و گتزی (۲۰۱۴)؛ ام چاپلین (۲۰۱۵)؛ دنگ و دیگران (۲۰۱۶)؛ حیدر و دیگران (۲۰۱۶)؛ ساکالی و دیگران (۲۰۱۸)؛ فیشر و دیگران (۲۰۱۸)؛ الیاس و دیگران (۲۰۱۹)؛ ون درگ و کلاینبورگ (۲۰۲۰) نیز اتخاذ رویکرد جنسیتی در حوزه کلیشه‌های عاطفی، مورد توجه بوده است. در مقاله حاضر هدف بررسی و شناسایی وضعیت عواطف و احساسات زنان و مردان با تأکید بر چهار مورد از عواطف منفی (غم، ترس، خشم و حسادت) و چهار مورد از عواطف مثبت (شادی، ابراز عشق، عطف و وفاداری) و ارائه توصیف موقعیت‌های عاطفی مشابه برای هر دو جنس و چگونگی واکنش‌های آنان و نحوه ابراز عواطف آنهاست. بنابراین در این مقاله تلاش شده است تا به سه سوال عمده پاسخ داده شود: نخست، رایج‌ترین کلیشه‌های جنسیتی عاطفی پیرامون عواطف مثبت و منفی در زنان و مردان کدامند؟ دوم، نحوه ابراز عواطف مثبت و منفی میان زنان و مردان چه تفاوتها و شباهتهایی با هم دارد؟ سوم، در موقعیت‌های عاطفی مشابه شیوه‌های ابراز عواطف در دو جنس چگونه است؟

۲- پیشینه پژوهش

۲-۱- پیشینه تجربی

در این بخش از مقاله مرتبط‌ترین پژوهش‌های داخلی و خارجی حوزه جامعه‌شناسی عواطف و جنسیت در جدول شماره ۱ ارائه شده‌اند:

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

جدول شماره ۱. خلاصه پیشینه پژوهش‌های داخلی و خارجی

ردیف	عنوان تحقیق	نام محقق / سال نشر اثر	دیدگاه نظری	روش تحقیق	نتایج
۱)	مطالعه جنسیتی احساس غم دانشجویان	امینی و فرزانه (۲۰۱۹)	نظریه کنش متقابل نمادین (استرایکر، بورک و ژان استیتس، شات)، نظریه نمایشی (هوشیلد)، کنش متقابل مناسکی (کالینز) و نظریه قدرت و پایگاه (کمپر)	روش کمی (پیمایش)	در بین متغیرهای جامعه‌شناختی اثرگذار بر احساس غم، ناتوانی در مدیریت عواطف، احساس بی‌قدرتی، ناهمنوایی و عدم تایید اجتماعی بر احساس غم دانشجویان دختر و پسر و بی‌اعتمادی و محل سکونت فقط متغیرهای اثرگذار بر احساس غم دانشجویان دختر است.
۲)	تبیین جامعه‌شناختی اثر نقش‌های جنسیتی بر افسردگی با تاکید بر مفهوم خودخاموشی	ریاحی و محمودآبادی (۲۰۱۷)	دیدگاه علیت اجتماعی دیدگاه ساختگی و مصنوع دیدگاه برچسب اجتماعی	توصیفی و تحلیلی	زنان و مردان، واکنش‌های عاطفی و رفتاری متفاوتی نسبت به فشارهای اجتماعی نشان می‌دهند؛ یعنی زنان به درون ریزی فشارهای روانی، و مردان به برون ریزی این فشارها می‌پردازند.
۳)	زنان نگران خانواده هستند و مردان نگران اقتصاد: تفاوت جنسیتی در پاسخ‌های احساسی به کوید-۱۹	ون درگ و کلاینبرگ (۲۰۲۰)	نظریه‌های تفاوت جنسیتی از جمله زبان و ساخت روانشناسی زبان	روش کمی (پیمایش)	زنان بیشتر نگران عزیزان خود بودند و نگرانی‌های جدی در مورد سلامتی داشتند در حالی که مردان بیشتر نگران تاثیر این بیماری بر اقتصاد و جامعه بودند.
۴)	آیا زنان جنسیت همدل‌تر هستند؟ اثرات انتظارات نقش جنسیتی	لوفلر و گریتمایر (۲۰۲۰)	نظریه نقش اجتماعی	روش کمی (پیمایش)	تقسیم به ویژگی‌های مردانه و زنانه باعث ایجاد مجموعه‌ای از انتظارات می‌شود که ممکن است بر انگیزه‌های گزارش‌دهی و نشان دادن رفتارهای مرتبط به همدلی تاثیر بگذارد.
۵)	کلیشه‌های جنسیتی و افشای خود احساسی: پیش‌بینی‌کننده احساسات مختلف در بزرگسالان جوان	ایلیاس و احمد و اسد خان (۲۰۱۹)	نظریه نقش اجتماعی	روش کمی (پیمایش)	مردان و زنان از نظر خودافشایی (به ویژه در رابطه با شادی و ترس) متفاوت هستند و این تفاوت نیز تحت تاثیر سطح تحصیلی و کلیشه‌های جنسیتی قرار دارد.
۶)	زنان و مردان چگونه درک می‌شوند؟ ساختار کلیشه‌های جنسیتی در ترکیه معاصر	ساکالی، ترکگلو و کوزلاک (۲۰۱۸)	نظریات مبتنی بر کلیشه‌های جنسیتی (دارای سه بعد توصیفی، تجویزی و بازدارندگی)، نظریات مبتنی بر مردانگی و فمینیسم، نقش جنسیتی، نظریات مبتنی بر تبعیض و نابرابری جنسی، نظریات مبتنی بر منزلت اجتماعی، ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی	روش پاسخ آزاد	با توجه به یافته‌ها زنان بیشتر به عنوان احساساتی، حسود، زود رنج، ظریف، ایثارگر و... در حالی که مردان بیشتر افراد حسود، قوی، خودخواه، عصبانی، منطقی و... توصیف می‌شدند.
۷)	تفاوت جنسیتی در درک احساسات و هوش هیجانی خود گزارش شده: آزمون فرضیه حساسیت هیجانی	فیشر و ای کورت و بروکنز (۲۰۱۸)	مبتنی بر چشم انداز تفاوت‌های جنسیتی، نظریات مبتنی بر هوش عاطفی، ادراک احساسات، شناخت احساسات و فرضیه حساسیت عاطفی	روش کمی (پیمایش)	نمرات پایین تر مردان در EI خود گزارش شده به درک واقعی آنها از احساسات هدف مربوط نمی‌شود، اما به درک احساسات غیر هدف مربوط می‌شود.

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

۸)	تفاوت‌های جنسیتی در پاسخ عاطفی: ناسازگاری بین تجربه و بیان گرای	دنگ، چانگ، یانگ، هوو و ژو (۲۰۱۶)	نظریه تفاوت‌های جنسیتی، نقش‌های برساخت یافته اجتماعی متناسب با زنانگی و مردانگی و مطالعات الکتروفیزبولوژیکی	روش کمی	هنگام تماشای فیلم‌هایی که پاسخ احساسی را القا می‌کنند، مردان معمولاً دارای تجربیات عاطفی شدیدتری هستند، درحالی‌که زنان از بیان احساسی بالاتری برخوردار هستند، به ویژه برای احساسات منفی.
۹)	بیان عاطفی بین زن و مرد در میزبانی دانشجویان	حیدر، خان و انور (۲۰۱۶)	نظریه جامعه‌پذیری جنسیتی، نظریه نقش‌های جنسیتی، نظریه طرحواره جنسیتی، نظریات مبتنی بر ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی	روش کمی و توصیفی	تفاوت معناداری بین زن و مرد در دانشجویان میزبان وجود ندارد و بنابراین زن و مرد احساسات و عواطف خود را به طور مساوی بیان می‌کنند.
۱۰)	جنسیت و ابراز احساسات	چاپلین (۲۰۱۵)	نظریه زیست‌شناختی نظریه رشد اجتماعی نظریه ساخت‌گرایی اجتماعی	روش توصیفی - تحلیلی	یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که الگوهای اولیه ابراز احساسات مربوط به جنسیت، ممکن است جوانان را برای توسعه آسیب‌های روانی مستعد کند.
۱۱)	تفاوت‌های جنسیتی در ابراز احساسات در کودکان	چاپلین و آلدانو (۲۰۱۳)	نظریه زیست‌شناختی نظریه رشد اجتماعی نظریه ساخت‌گرایی اجتماعی	روش کیفی (مشاهده ای)	دختران احساسات مثبت بیشتری نشان می‌دهند و احساساتی مثل غم، اضطراب و همدردی را نسبت به پسران بیشتر درونی می‌کنند. پسران بیشتر احساساتی مانند عصبانیت را بر می‌انگیزند.
۱۲)	کلیشه‌های جنسیتی واکنش‌های عاطفی: چگونه یک احساس را معتبر ارزیابی می‌کنیم	هاتسون-کوموکس و کلی (۲۰۰۲)	نظریه نقش جنسیتی	روش کمی (پیمایش)	زنان نسبت به مردان در برابر اتفاقات شاد کمتر واکنش نشان می‌دادند و مردان نسبت به زنان در برابر رویدادهای عصبانی کمتر واکنش نشان می‌دادند.
۱۳)	کلیشه‌های عاطفی جنسیتی	پلانت، هاید، کلنتر و دیوین (۲۰۰۰)	نظریه یادگیری اجتماعی نظریه شناختی - رشدی، نظریه نقش جنسیتی، نظریه طرح‌واره جنسیتی، نظریه جامعه‌پذیری جنسیتی	روش کمی (پیمایش)	یافته‌ها نشان داد که مردم به طور کلی کلیشه‌های جنسیتی احساسات را تأیید می‌کنند و زنان نسبت به مردان بیشتر احساسات مورد مطالعه را تجربه و ابراز می‌کنند.

پژوهش‌های صورت‌گرفته فارسی و انگلیسی مباحث و اطلاعات قابل‌ملاحظه‌ای و ارزشمندی را در ارتباط با موضوعاتی چون کلیشه‌های عاطفی جنسیتی؛ تفاوت زنان و مردان در مواجهه با کلیشه‌های عاطفی جنسیتی (زنان به درون‌ریزی فشارهای روانی، و مردان به برون‌ریزی این فشارها می‌پردازند)؛ عواطف و جنسیت با تأکید بر متغیرهای اثرگذار بر احساس غم؛ رویکردهای جامعه‌شناختی از تفاوت‌های جنسیتی و اثر نقش‌های جنسیتی در شکل‌گیری و تشدید افسردگی در میان زنان و مردان؛ تفاوت زنان و مردان در واکنش‌های عاطفی و رفتاری نسبت به فشارهای اجتماعی؛ تفاوت جنسیتی در واکنش‌های عاطفی به بحران‌ها مانند کووید-۱۹؛ تفاوت‌های جنسیتی و کلیشه‌های آن در همدلی؛ اهمیت نقش‌ها و انتظارات اجتماعی برای رفتارهای جنسیتی؛ کلیشه‌های جنسیتی و خودافشایی عاطفی؛ جنسیت، تحصیلات و کلیشه‌های جنسیتی به عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های مهم شادی و ترس؛ ساختار و مهترین کلیشه‌های جنسیتی در دیگر کشورها و فرهنگ‌ها؛ تفاوت جنسیتی در درک احساسات و هوش هیجانی خود گزارش شده در مورد شش احساس مختلف (عصبانیت، شادی، غم، تعجب، ترس و انزجار)؛ تفاوت‌های جنسیتی در واکنش عاطفی (مردان معمولاً دارای تجربیات عاطفی شدیدتری هستند درحالی‌که زنان از بیان احساسی بالاتری برخوردار هستند)؛ عدم تفاوت معنادار در بیان احساس بین زنان و مردان؛ الگوهای اولیه ابراز احساسات مربوط به جنسیت؛ بیشتر نشان‌دادن ابراز احساسات مثبت توسط دختران به نسبت پسران و بیشتر نشان‌دادن ابراز احساسات منفی توسط پسران به نسبت دختران؛ قدرت بیان زنان و مردان و همچنین درک خود از رفتار عاطفی آنها و پیش‌بینی‌کننده‌های احساسات مختلف در جوانان، ارائه داده‌اند.

امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

اما خلاقیت و نوآوری پژوهش حاضر، پرداختن به موضوع کلیشه‌های جنسیتی عاطفی است، موضوعی که به‌ندرت در مورد آن در ایران، پژوهشی صورت گرفته یا فقط به برخی از کلیشه‌ها اشاراتی شده است. اما در این پژوهش سعی بر آنست که رایج‌ترین کلیشه‌های جنسیتی عاطفی و شیوه‌های ابراز عواطف منفی (غم، ترس، خشم، حسادت) و عواطف مثبت (شادی، ابراز عشق، عطوفت وفاداری)، شناسایی و در دو گروه زنان و مردان مقایسه شود. همچنین شیوه‌های مشابه و متمایز ابراز عواطف مثبت و منفی در ارتباط با زنان و مردان، در این مقاله مورد نظر نویسندگان بوده است. همچنین در این مقاله، از روش تحقیق تلفیقی و کاربرد روش پیمایش و تکنیک مصاحبه به صورت توأمان استفاده شده است.

۲-۲: ملاحظات نظری

سنت‌های نظری متعددی در خصوص عواطف در دوران مدرن وجود دارند که به تفاوت دو جنس در این زمینه می‌پردازند و آنها را از نظر ابراز، مدیریت و ارتباط با هویت خود بررسی می‌کنند. روابط عواطف و جنسیت در چهار دهه اخیر به‌طور فزاینده‌ای پیچیده‌تر شده است. هر چند منشاء این رویکردها به چهار دهه قبل باز می‌گردد اما همچنان در دوران مدرن از اهمیت زیادی برخوردار است. رویکردهای فرهنگی در حوزه جامعه‌شناسی عواطف و جنسیت بیشترین ارتباط را با سنت‌های نظری کنش متقابل نمادین (بلومر، ۱۹۳۷؛ مید، ۱۹۳۴) و دراماتورژی (گافمن، ۱۹۵۹) دارد. آنها معمولاً بر حسب تفاوت‌های جنسیتی و فرهنگ عاطفه (مانند کانسیان و گوردون، ۱۹۸۸)، هنجارهای عاطفی و مدیریت عواطف (مانند هوچشیلد، ۱۹۷۹)، مدیریت عواطف بین شخصی (لوئیس، ۲۰۰۳) تنظیم عواطف به تناسب خصایص شغلی^۱ (پیرس، ۱۹۹۵) و انحراف عاطفی (لوئیس، ۲۰۱۳) مطرح می‌شوند (به نقل از لایولی، ۲۰۱۹: ۷۶-۸۴). در ادامه سه دیدگاه فرهنگی، ساختاری و کنترل میل ارائه شده است:

دیدگاه فرهنگی: نظریه کنش متقابل نمادین، یکی از نظریات مبنایی و مهم تحلیل عواطف و احساسات است. از نقاط قوت این دیدگاه، تمرکز آنها بر ماهیت نوظهور و تا حدودی غیرقابل پیش‌بینی تعامل اجتماعی است. هر دو دیدگاه، با تکیه بر استعاره‌های مشترک از زندگی به عنوان تئاتر، فرض می‌کنند که بازیگران به گونه‌ای نمادین با یکدیگر تعامل دارند که به آنها امکان می‌دهد معنای مشترکی را بسازند. بازیگران نقش‌هایی (مثلاً وکیل دادگستری، زن و شوهر) را می‌پذیرند که رفتارها و احساسات آنها را شکل می‌دهند، اما تعیین‌کننده آنها نیستند. اکثر این آثار نشان می‌دهند که چگونه قواعد احساسات - یعنی هنجارهایی که بر تجربه و ابراز احساسات حاکم هستند - ایجاد و تقویت می‌شوند و در برابر آنها مقاومت صورت می‌گیرد. تعداد قابل توجهی از مطالعات نشان می‌دهند که چگونه افراد با این هنجارها هم توسط افراد و هم توسط نهادها، اجتماعی می‌شوند (جکسون و وینگفیلد، ۲۰۱۳ به نقل از لایولی، ۲۰۱۹).

تحلیل جنسیتی مبتنی بر نظریه‌های کنش متقابل نمادین و نمایشی نشان می‌دهند که زنان در مقایسه با مردان مجموعه‌ای متفاوت از هنجارها را در رابطه با تجربه عواطف، ابراز عواطف و مدیریت عواطف در محیط‌های مختلف تجربه کرده و نشان می‌دهند. هرچند در ابتدا فرض بر این بود که زنان عاطفی‌تر از مردانند، چون بیشتر در معرض قواعد نمایشی قرار می‌گیرند و در نتیجه هم در زندگی خصوصی و هم در محل کار بیشتر از مردان، مدیریت عواطف دارند، اما این دیدگاه در حال تغییر است. در واقع، در اواسط دهه ۱۹۹۰، مطالعات نشان دادند که مردان نیز غالباً عاطفی را تجربه می‌کنند که تحت قواعد احساس و نمایش قرار می‌گیرند و در مشاغلی فعالیت دارند که تنظیم عواطف در آنها محوریت داشته است (پیرس، ۱۹۹۵). این درک جدید از مردان و زنان به مثابه مدیران عواطف، با گزارشات نظری اواخر قرن بیستم سازگار است که طی آن، مدیریت عواطف به جنبه همیشگی زندگی روزمره تبدیل شده است. همانطور که گفته شد، هنوز هم انتظار می‌رود که زنان در طیف وسیعی از موقعیت‌ها نسبت به مردان مراقبت و تنظیم بیشتری داشته باشند (لوئیس، ۲۰۱۳) و در مواجهه با برخی موقعیت‌ها حس می‌کنند باید خشم، ناامیدی یا رنج خود را پنهان کنند. شبیه تنظیم عواطف به اقتضای شغل که سنگین‌ترین هزینه‌های روانی اجتماعی را به همراه دارد (اریکسون و ریتر، ۲۰۰۱). در مقابل، مردان همچنان بیش از زنان بر اساس معیارهای بالاتر بی‌طرفی عاطفی و حرفه‌ای بودن دیده می‌شوند (پیرس، ۱۹۹۵؛ کوتینگهام، ۲۰۱۵) و از پناهگاه منزلت بالاتر برخوردارند که از آنها در برابر خشم نابجا دیگران

¹ emotional labour

امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

محافظت می‌کند (هوشچیلد، ۱۹۸۳؛ لوئیس، ۲۰۰۳) در حالی که این دیدگاه تصدیق می‌کند که قوانین حاکم بر تعامل اجتماعی و متعاقباً تجربه و ابراز عواطف و اجتماعی شدن بر اساس جنسیت متفاوت است (کانسیان و گوردون، ۱۹۸۸)، اما اخیراً محققان چگونگی تاثیر متقابل جنسیت با سایر عوامل اجتماعی مانند نژاد و طبقه اجتماعی را بررسی کرده‌اند. با این حال، کار دور و وینگفیلد (۲۰۱۱) روی زنان حرفه‌ای آفریقایی-آمریکایی و مطالعه جکسون و وینگفیلد (۲۰۱۳) درباره مردان سیاه‌پوست در کالج‌های سفیدپوست، اینترسکشنالیتی را به عنوان یک حوزه جدید و مهم برای محققان حوزه احساسات در نظر گرفته‌اند (لایولی، ۲۰۱۹: ۷۶-۸۴).

دیدگاه ساختاری: بنیان این سنت را می‌توان در کارهای اولیه رابرت بیلز (۱۹۵۰) درباره فرآیندهای گروهی و نیز نظریه کنش متقابل اجتماعی عواطف تئودور کمپر (۱۹۷۸) ردیابی کرد. به زعم کمپر که از پیشگامان اولیه در مطالعه جامعه‌شناسی عواطف است، احساسات را می‌توان با دو بعد اساسی حاکم بر تعاملات اجتماعی تعیین کرد: قدرت و منزلت. قدرت به توانایی فرد برای وادار کردن کسی به انجام کاری برخلاف میلش اشاره دارد، در حالی که منزلت بیشتر به احترام و رفتار مربوط می‌شود (گافمن ۱۹۵۹). از آنجا که محققان حوزه فرآیندهای گروهی بر منزلت و قدرت تاکید می‌کنند، تبیین آنها درباره جنسیت از تفاوت قدرت و منزلت بین زنان و مردان نشأت می‌گیرد. در نتیجه، این محققان کمتر در مورد جنسیت نظریه‌پردازی می‌کنند. اخیراً، فون شیو و همکارانش به توسعه نظریه چندرشته‌ای در مورد عواطف جمعی اقدام کرده‌اند. دامنه ظرفیت این نظریه از پرداختن به گروه‌های کوچک تا کنش جمعی در مقیاس بزرگتر و جنبش‌های اجتماعی است. آنها عواطف جمعی را به‌مثابه "همگرایی همزمان در واکنش عاطفی بین افراد نسبت به یک رویداد یا شیء خاص" تعریف می‌کنند. با توجه به اینکه این دیدگاه مواجهات رو در رو، فرهنگ و دانش مشترک، هویت‌یابی از جمعی اجتماعی را در نظر می‌گیرد، زاویه دید ارزشمندی را ارائه می‌دهد که به‌واسطه آن می‌توان شیوه‌های بی‌شماری را که در آن، جنسیت واکنش عاطفی را در جهانی پیچیده و به‌هم‌پیوسته شکل می‌دهد، درک کرد (کیوران - سواين و نامان، ۲۰۱۴، به نقل از لایولی، ۲۰۱۹: ۸۱).

سیمون و نات (۲۰۰۴) با استفاده از داده‌های پیمایش اجتماعی عمومی (۱۹۹۶) مربوط به عواطف، نظریه‌های فرهنگی و ساختاری عواطف را آزمون کردند. تجزیه و تحلیل چندمتغیره آنها نشان داد که زنان و مردان در تجربه عاطفی بیشتر شبیه به هم هستند تا اینکه متفاوت باشند. همچنین با فرض ثابت بودن عوامل اجتماعی-دموگرافیک (مانند نژاد، سن، تحصیلات، درآمد خانواده) و منزلت اجتماعی (مانند اشتغال، ازدواج و والدین)، تفاوت‌های بسیار کمی در گزارش‌های زنان و مردان مشاهده شد و با فرض ثابت بودن شرایط ساختاری، تفاوت‌های معنادار در عواطف زنان و مردان گزارش شد و یافته‌ها نشان داد که زنان نرخ بالاتری از ناراحتی و خشم را داشته‌اند. حال آنکه اساساً، خشم احساسی است که جامعه‌شناسان فرهنگی معمولاً آن را به مردان منسوب می‌کنند (سایمون و نات، ۲۰۰۴، به نقل از لایولی، ۲۰۱۹: ۸۱). همچنین تفاوت معناداری در شیوه‌هایی مدیریت خشم در گروه زنان و مردان دیده شد.

لایولی و پاول (۲۰۰۶) اثرات نسبی محیط، منزلت و جنسیت بر ابراز عواطف را بررسی کردند و دریافتند که افراد بیشتر تمایل دارند خشم خود را مستقیماً به اعضای خانواده ابراز کنند تا همکارانشان در محل کار. آنها همچنین بدون در نظر گرفتن زمینه رخداد خشم، بر این باورند که افراد دارای موقعیت پایین‌تر پرخاش می‌کنند. نکته مهم اینکه تأثیر زمینه و منزلت بر ابراز عواطف تقریباً یکسان بود. همچنین تحقیقات‌شان نشان داد که محض اینکه اثرات محدودکننده زمینه و منزلت کنترل می‌شوند، تفاوت‌های جنسیتی ناپدید می‌گردند. لایولی، استیلمن و پاول (۲۰۱۰) اثر نابرابری ادراک‌شده در تقسیم کارخانگی را بر طیفی از حالات عاطفی (مثل، آرامش، غرور، سرزنش خود، خشم، ترس و پریشانی بررسی کرده‌اند (لایولی و هاپس، ۲۰۰۴). براساس یافته‌های تحقیقات، افراد احتمالاً در صورت تجربه نابرابری در هر جهت، احساسات منفی نسبتاً تمایزناپذیری را تجربه می‌کنند (والستر و همکاران، ۱۹۷۸). آنها همچنین دریافتند که واکنش‌های عاطفی به نابرابری به سمت‌وسوی نابرابری ادراک‌شده، احساسات و همچنین جنسیت بستگی دارد (کمپر، ۱۹۷۸). بر این اساس در صورتیکه نابرابری به ضرر فرد باشد، با احساس پریشانی، خشم و عصبانیت همراه است، در حالی که اگر نابرابری به سود فرد باشد، با ناراحتی، ترس و سرزنش خود ارتباط مثبت دارد (لایولی، ۲۰۱۹: ۷۶). علاوه بر این، مردان هنگامی که احساس می‌کنند سود کمتری نصیبشان شده، احساس خشم یا غضب می‌کنند، در حالی که زنان وقتی احساس می‌کنند سود بیشتری نصیبشان شده، می‌ترسند و خود را سرزنش می‌کنند. این یافته‌ها از پیچیدگی امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

تجربه عاطفی سخن می‌گویند یعنی آن‌هایی که به فرآیندهای روان‌شناختی اجتماعی بنیادین مربوط می‌شوند و به زمینه‌هایی پیوند می‌خورند که تغییرات فرهنگی و ساختاری با نرخ متفاوتی در آنها رخ می‌دهد.

نظریه کنترل میل^۱: این نظریه، حدفصل شکاف نظری بین دیدگاه‌های فرهنگی و ساختاری را می‌پوشاند. همچنین درک عمیقی از پیچیدگی عاطفه و میل دارد (هایس و مک‌کینون، ۲۰۱۰؛ هایس، ۲۰۰۷). مفروض این نظریه آنست که افراد برای ایجاد رویدادهایی انگیزه دارند که مؤید معانی عاطفی آنها در مورد عناصر کلیدی رویدادهای اجتماعی باشند یعنی بازیگران، رفتارها، محیط، ویژگی‌ها و احساسات (هایس، ۲۰۰۷). از منظر این نظریه، هر فردی که در تعامل اجتماعی حضور دارد، حامل دو نوع میل است: احساسات بنیادین باثبات، مبتنی بر هویت فرد در موقعیت (که با حالات و خلق‌وخوی فرد عجین است) و احساسات گذرای که به تناسب موقعیت تغییر می‌کنند. این نظریه فرض می‌کند احساسات بنیادینی که از نظر فرهنگی مشترکند، برخی تنوعات خرده‌فرهنگی میان هویت‌های خاص را آشکار می‌سازند (هانت، ۲۰۱۰؛ به نقل از لایولی، ۲۰۱۹: ۷۸). هر چند نظریه کنترل میل در ابتدا به عنوان نظریه هویت توسعه یافت و در آن عواطف گسسته، تعاملی پنداشته می‌شدند چون محصول فرایندهای تایید هویت بودند، اما نوآوری‌ها در این حوزه، توجه به عواطف را دو چندان کرد (اسمیت - لوین و هایس، ۱۹۸۸). مدل هیجانی نظریه کنترل میل، امکان پیش‌بینی طیف گسترده‌ای از احساسات خاص و مجزا را بر اساس ارزیابی، توانایی و فعال‌سازی هویت فرد، همراه با ظرفیت احساسات گذرا در هر رویداد معینی فراهم می‌کند (لایولی و هایس، ۲۰۱۴). همچنین این نظریه به بیان تفاوت‌های جنسیتی در میل و عاطفه می‌پردازد. برای مثال، بسیاری از نقش‌های اجتماعی که از نظر فرهنگی با زنان مرتبط‌اند، خواه در حوزه خصوصی یا عمومی نسبت به مردان، کمی مثبت، کمتر قدرتمندتر و فعال تلقی می‌شوند (به عنوان مثال، مادر بزرگ در مقابل پدر بزرگ، مادر در مقابل پدر، دختر در مقابل پسر، پیشخدمت زن در مقابل پیشخدمت مرد، میزبان زن در مقابل میزبان مرد و غیره). از سوی دیگر، اگر هویتی که سال‌ها به مردان منسوب بوده توسط زنی احراز شود، قضاوت‌ها نسبت به او را افزایش می‌دهد و توانایی نقش را کاهش می‌دهد (لایولی، ۲۰۱۹: ۷۸).

شاید صریح‌ترین تحلیل جنسیتی از عواطف مبتنی بر این منظر، دیدگاه لایولی درباره تفاوت‌های جنسیتی در سگویی عاطفی باشد (۲۰۰۸). لایولی با تکیه بر کارهای قبلی همراه با دیوید هیس (۲۰۰۴)، نقشه‌ای از سگوهای عاطفی^۲ (مسیرهای مدیریت عواطف) را برای زنان و مردان ارائه می‌دهد. او دریافت که کوتاه‌ترین مسیر زنان بین منفی‌ترین (مانند پریشانی، ترس و خشم) تا مثبت‌ترین احساسات (مانند آرامش و شادی) طولانی‌تر و پیچیده‌تر از رایج‌ترین راه‌ها برای مردان است. به این معنا که اکثر کوتاه‌ترین مسیرهای زنان نیازمند انتقال از طریق احساسات سگویی^۳ هستند و معمولاً بر احساساتی تکیه می‌کنند که از نظر فرهنگی با زنان مرتبط بوده یا از نظر تاریخی زنانه و به آنها منسوب است (لایولی، ۲۰۰۸). همچنین تحلیل لایولی نشان داد که سگوهای عاطفی در طول سه بعد عاطفی - ارزیابی، توانایی و فعال‌سازی - روی می‌دهند و نظریه کنترل میل بر پایه آن‌ها استوار است و پیوند تجربی و نظری مهمی را با نظریه هوشیلد (۱۹۸۳) برای مدیریت هیجان ارائه می‌کند (بوئل و مک‌کینزی، ۲۰۱۵). این کار همچنین درک دقیق‌تری از ساختار عاطفی زیربنایی عواطف زنان و مردان نشان می‌دهد و به همین دلیل است که مدیریت احساسات زنان در مقایسه با هم‌تایان مرد، بیرونی‌تر، طولانی‌مدت‌تر و دشوارتر است (لایولی، ۲۰۱۹: ۷۸).

سه منظر فوق‌نظری مقاله حاضر را تشکیل دادند اما دیدگاه فرهنگی و کنترل میل وزن بیشتری در تحلیل یافته‌ها نسبت به دیدگاه ساختاری داشتند، چون سطح تحلیل پژوهش حاضر خرد بود. نظریه کنش متقابل نمادین که ذیل دیدگاه فرهنگی جای می‌گیرد تفاوت احساس و ابراز آن را بین دو جنس تابع نقش‌های جنسیتی می‌داند و طبق نظریه نمایشی زنان به دلیل تابعیت بیشتر از قواعد احساسات در مقایسه با مردان مدیریت عواطف بیشتری دارند. همچنین با توجه به اینکه یکی از پرسش‌های مهم مقاله به ابراز احساسات در موقعیت‌های مختلف ناظر است، لذا نظریه کنترل میل به دلیل در نظر گرفتن دو بعد احساسات بنیادین باثبات، مبتنی بر هویت فرد در موقعیت (که با حالات و خلق و خوی فرد عجین است) و احساسات گذرای که به تناسب موقعیت تغییر می‌کنند، برای وجه موقعیت ابراز احساسات، در بین نظریات گوناگون راهنمای نظری پژوهش حاضر شد.

¹ affect control theory

² emotional segues

³ segueing emotions

امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

۳- روش پژوهش

سنت تحقیقی در مقاله حاضر تلفیقی از نوع اکتشافی متوالی^۱ است و مبتنی بر دو فاز مطالعاتی کیفی و کمی است. در بخش مطالعه کیفی برای پاسخ به سؤال «شیوه‌های ابراز عواطف مثبت (شادی، ابراز عشق، عطف و وفاداری) و عواطف منفی (غم، ترس، خشم و حسادت) بین زنان و مردان چگونه است؟» و سؤال دیگر، «در موقعیت‌های عاطفی مشابه شیوه‌های ابراز عواطف دو جنس چگونه است؟» با کاربرد نمونه‌گیری هدفمند، مصاحبه‌هایی نیمه‌ساختمند با ۱۵ نفر (۸ مرد و ۷ زن) انجام شد و از آنها خواسته شد تا در قالب سوالاتی مشخص، گزارشی را از خود در موقعیت‌های عاطفی مختلف ارائه دهند. یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها، به‌عنوان مبنایی برای مطالعه کمی مورد استفاده قرار گرفت. نمونه‌ای از سؤالات مصاحبه‌نامه در جدول شماره ۲ گزارش شده است.

جدول شماره ۲. مصاحبه‌نامه به کار گرفته شده در تحقیق حاضر

شماره	سؤالات
۱	۱۰ صفت احساسی برای زنان و مردان نام ببرید؟
۲	در چه موقعیت‌هایی احساس شادی می‌کنید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۳	در چه موقعیت‌هایی درگیر احساس عشق می‌شوید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۴	در چه موقعیت‌هایی احساس عطف و مهربانی می‌کنید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۵	در چه موقعیت‌هایی احساس وفاداری می‌کنید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۶	در چه موقعیت‌هایی احساس خشم می‌کنید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۷	در چه موقعیت‌هایی دچار احساس غم می‌شوید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۸	در چه موقعیت‌هایی دچار احساس حسادت می‌شوید و این احساس را چگونه ابراز می‌کنید؟
۹	در چه موقعیت‌هایی احساس ترس می‌کنید و این احساس را چگونه بروز می‌دهید؟

جامعه آماری در این مقاله، شامل کلیه زنان و مردان مجرد و متأهل ساکن شهر تهران در سال بود که با روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای و بر اساس ملاک‌هایی چون تعلق به گروه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال، متأهل و مجرد، سکونت در شهر تهران، تعلق به گروه‌های قومیتی متنوع، تنوع سطح تحصیلات، انتخاب شدند. حجم نمونه در بخش کمی برابر با ۲۰۰ نفر و در بخش کیفی برابر با ۱۵ نفر بود اطلاعات مربوط به مصاحبه‌شوندگان در جدول شماره ۳ گزارش شده است.

جدول شماره ۳. مشخصات مصاحبه‌شونده‌ها

شماره	نام مستعار	سن	شغل	تحصیلات	وضعیت تاهل	منطقه سکونت	قومیت
۱	حمیده	۳۶	خانه‌دار	ارشد	متاهل	۲۰	کرد
۲	شهرزاد	۴۳	خانه‌دار	کارشناسی	متاهل	۲۰	لر
۳	مهدی	۲۶	تجارت و ساخت‌وساز	ارشد	مجرد	۴	فارس

^۱ روش متوالی اکتشافی آن است که گردآوری و تجزیه و تحلیل داده در دو رویکرد کمی و کیفی به صورت غیر هم‌زمان و ترتیبی اتفاق خواهد افتاد، در این روش اولویت با رویکرد کیفی است، تجزیه و تحلیل داده در هر کدام از رویکردها به صورت مستقل و ترتیبی انجام می‌شود، و از نتایج کیفی در گام کمی استفاده خواهد شد. (ایمان، ۲۰۰۹: ۲۶۵).

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

۴	زهرا	۲۷	کار پژوهشی	ارشد	متاهل	۱۲	فارس
۵	وحید	۲۶	بورس و شرکت بیمه	ارشد	مجرد	۳	فارس
۶	نسرین	۳۳	دبیر زبان انگلیسی	دکتری	متاهل	۲	فارس
۷	آرمان	۳۱	فروش لوازم بهداشتی	کارشناسی	متاهل	۴	فارس
۸	کوشا	۲۸	مشاور فنی	دکتری	متاهل	۳	فارس
۹	میلاد	۳۱	پزشک-جراح عمومی	متخصص	متاهل	۱	آذری
۱۰	فرشته	۲۶	دانشجو	ارشد	مجرد	۲	فارس
۱۱	جعفر	۴۶	ناشر	دکتری	متاهل	۲	فارس
۱۲	امین	۲۵	مشاور وزارت ارتباطات	ارشد	مجرد	۵	فارس
۱۳	سجاد	۳۱	کارمند	ارشد	متاهل	۱۷	لر
۱۴	فائزه	۲۲	طراحی وب	کارشناسی	مجرد	۴	فارس
۱۵	زهرة	۲۴	دانشجو	ارشد	مجرد	۹	عرب

در فاز کمی تحقیق، براساس یافته‌های مصاحبه‌ها، پرسشنامه محقق ساخته با ۱۲۴ گویه تنظیم گردید. متغیرهای مورد توصیف در این تحقیق، نحوه ابراز احساسات (مثبت و منفی) و نگرش به احساسات بودند. به منظور سنجش متغیر نحوه ابراز احساسات، از طیف لیکرت و پرسشنامه خود ساخته استفاده شد. برای متغیر نحوه ابراز احساسات، در ابعاد عشق، شادی، مهربانی، ترس و حسادت نمره ۳ میزان پایین از ابراز احساسات و نمره ۱۵ میزان بالای این ابعاد را نشان می‌دهد. دامنه نمرات نیز بین ۳ تا ۱۵ بدست می‌آید. در ابعاد وفاداری، غم و خشم نمره ۴ میزان پایین از ابراز احساسات و نمره ۲۰ میزان بالای این ابعاد را نشان می‌دهد. دامنه نمرات نیز بین ۴ تا ۲۰ بدست می‌آید.

در مورد متغیر نگرش به ابراز احساسات که به زعم آلپورت (۱۹۳۵) یک حالت آمادگی ذهنی یا عصبی است که از طریق تجربه سازماندهی می‌شود و تأثیر دستوری یا پویا بر واکنش فرد به همه اشیا و موقعیت‌هایی که به آن مربوط می‌شود، اعمال می‌کند (جاین، ۲۰۱۴: ۳) نیز از طیف لیکرت در قالب پرسشنامه خود ساخته استفاده شد. برای متغیر نگرش به ابراز احساسات، در ابعاد حسادت، غم و شادی نمره ۳ میزان پایین از ابراز احساسات و نمره ۱۵ میزان بالای این ابعاد را نشان می‌دهد. دامنه نمرات نیز بین ۳ تا ۱۵ بدست می‌آید. در ابعاد ترس و مهربانی نمره ۴ میزان پایین از ابراز احساسات و نمره ۲۰ میزان بالای این ابعاد را نشان می‌دهد. دامنه نمرات نیز بین ۴ تا ۲۰ بدست می‌آید. در ابعاد خشم و وفاداری نمره ۲ میزان پایین از ابراز احساسات و نمره ۱۰ میزان بالای این ابعاد را نشان می‌دهد. دامنه نمرات نیز بین ۲ تا ۱۰ بدست می‌آید. در بعد عشق نمره ۵ میزان پایین از ابراز احساسات و نمره ۲۵ میزان بالای این ابعاد را نشان می‌دهد. دامنه نمرات نیز بین ۵ تا ۲۵ به دست می‌آید.

جدول شماره ۴. تعریف عملیاتی متغیر تحقیق

متغیر	مؤلفه‌ها	نمونه ای از گویه‌ها
	عشق	زمانی ابراز عشق می‌کنم که محبت خالصانه ببینم.
	شادی	رفتن به جشن و مهمانی و قرار گرفتن در جمع‌های دوستانه مرا شاد می‌کند.

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

وفاداری	با وقت گذاشتن برای دوستان و خانواده ام به آنها احساس وفاداری ام را ثابت می‌کنم.	نحوه ابراز احساسات
مهربانی	اگر کاری از دستم برنیاید، همدردی می‌کنم و به صحبت های افراد گوش می‌دهم.	
غم	زمانی که غمگین می‌شوم با یکی از دوستان صمیمی ام صحبت می‌کنم.	
خشم	وقتی عصبانی می‌شوم، از کوره در می‌روم و به شدت برخورد می‌کنم.	
ترس	زمانی که می‌ترسم سکوت می‌کنم و حرفی نمی‌زنم.	
حسادت	زمانی که مرا با دیگران مقایسه می‌کنند، احساس حسادت می‌کنم.	
حسادت	زنان بیشتر از مردان احساس حسادت می‌کنند.	نگرش به احساسات
ترس	مردان شجاع تر از زنان هستند.	
خشم	مردان بیشتر از زنان خشم خود را نشان می‌دهند.	
غم	از قدیم گفته اند که مرد گریه نمی‌کند.	
مهربانی	زنان نسبت به مردان، مهربان تر هستند.	
عشق	زنان وقتی به آنان عشق ورزیده می‌شود، بیش از مردان واکنش نشان می‌دهند.	
شادی	آقایان نسبت به خانم‌ها شادترند.	
وفاداری	خانم‌ها بیشتر از آقایان در زندگی زناشویی وفادار هستند.	

در این پژوهش داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها در فاز کیفی تحقیق، تحلیل شد و رایج‌ترین کلیشه‌های مطروحه از سوی مصاحبه شونده‌گان در قالب پرسشنامه‌ای به پاسخگویان در فاز کمی، ارائه گردید و سپس با استفاده از نرم‌افزار Spss مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در ارتباط با بخش یافته‌های توصیفی از آماره های توصیفی و در بخش بررسی تفاوت‌های جنسیتی از آزمون t گروه‌های مستقل برای بررسی و مقایسه میانگین متغیرها در دو گروه مردان و زنان استفاده شد. در مطالعه کیفی این پژوهش برای ایجاد اعتبار از شیوه‌های قابلیت اعتبار و تایید استفاده گردید. برای تعیین اعتبار یا روایی پرسشنامه از اعتبار صوری استفاده گردید و برای اندازه‌گیری پایایی پرسشنامه تدوین شده از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و محاسبات و تحلیل‌ها از طریق نرم افزار spss صورت گرفت. بر اساس طیف لیکرت مبنی بر گویه‌های استخراج شده چند مرتبه گویه‌ها بازبینی و اصلاح گردید و ۲۰ پرسشنامه در مرحله مقدماتی توزیع شد و آلفای کرونباخ متغیر نحوه ابراز احساسات با ۲۶ گویه برابر با ۰.۸۹ بود که قابل قبول است.

۴- تحلیل یافته‌ها

یافته‌های توصیفی

تحلیل متغیرهای زمینه‌ای در بخش کمی تحقیق نشان داد که ۵۱/۵ درصد از پاسخگویان زن و ۴۸/۵ درصد مرد هستند. بیشترین درصد پاسخگویان ۲۰.۵٪ مربوط به گروه سنی ۲۶-۲۹ سال و کمترین درصد ۸.۵٪ مربوط به گروه سنی ۴۵-۵۰ سال است. ۵۰/۵ درصد از پاسخگویان را مجرد ها و ۴۹/۵ درصد را متاهل ها تشکیل داده‌اند. پاسخگویان به ترتیب بیشتر از قومیت فارس (۴۳.۵٪) و قومیت ترک (۲۹٪) بوده‌اند.

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

توصیف متغیر ابراز احساسات

در این بخش از تحقیق، هر یک از مؤلفه‌ها توصیف شده‌اند. در توصیف عواطف مثبت بایستی گفت، مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه عشق نشان می‌دهد، زنان با میانگین ۸.۱۸ در مقایسه با مردان با میانگین ۷.۸۸، با اختلاف کمی از عشق بیشتری برخوردارند؛ در مجموع میانگین کل گویه‌ها که برابر با ۸.۰۴ نسبت به ۷.۵ که میانگین متوسط می‌باشد، حاکی از سهم نسبتاً بالای بعد عشق در ابراز احساسات در میان افراد جامعه می‌باشد. مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه شادی نشان می‌دهد، مردان با میانگین ۶.۷۴ در مقایسه با زنان با میانگین ۵.۶۵، از شادی بیشتری برخوردارند؛ در مجموع میانگین کل گویه‌ها که برابر با ۶.۱۸ نسبت به ۷.۵ که میانگین متوسط می‌باشد، حاکی از سهم نسبتاً پایین بعد شادی در ابراز احساسات در میان افراد جامعه می‌باشد. مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه وفاداری نشان می‌دهد، زنان با میانگین ۹.۲۱ در مقایسه با مردان با میانگین ۹.۱۸ وفاداری بیشتری دارند؛ در مجموع میانگین کل گویه‌ها برابر با ۹.۲۰ می‌باشد که با توجه به میانگین متوسط ۱۲، حاکی از وفاداری پایین نسبت به میانگین متوسط در میان افراد جامعه می‌باشد. مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه مهربانی نشان می‌دهد، مردان با میانگین ۸.۴۲ در مقایسه با زنان با میانگین ۷.۶۸ مهربانی بیشتری دارند؛ در مجموع میانگین کل گویه‌ها برابر با ۸.۰۴ می‌باشد که با توجه به میانگین متوسط ۹، حاکی از مهربانی پایین نسبت به میانگین متوسط در میان پاسخگویان می‌باشد.

جدول ۵. توصیف ابعاد متغیر ابراز احساسات

	سنجه	ابعاد احساسات	احساسات و عواطف
۸.۰۴	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	عشق	مثبت
۸.۱۸	میانگین کل زنان		
۷.۸۸	میانگین کل مردان		
۶.۱۸	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	شادی	
۵.۶۵	میانگین کل زنان		
۶.۷۴	میانگین کل مردان		
۹.۲۰	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	وفاداری	
۹.۲۱	میانگین کل زنان		
۹.۱۸	میانگین کل مردان		
۸.۰۴	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	مهربانی	
۷.۶۸	میانگین کل زنان		
۸.۴۲	میانگین کل مردان		
۹.۶۲	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	غم	منفی
۹.۶۴	میانگین کل زنان		
۹.۶۰	میانگین کل مردان		
۱۱.۱۴	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	خشم	
۱۱.۵۷	میانگین کل زنان		
۱۰.۶۹	میانگین کل مردان		
۸.۷۳	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	ترس	
۸.۷۶	میانگین کل زنان		
۸.۶۹	میانگین کل مردان		
۹.۶۱	میانگین کل گویه‌ها در مؤلفه	حسادت	
۹.۹۹	میانگین کل زنان		
۹.۲۱	میانگین کل مردان		

در توصیف احساسات منفی نیز می‌توان گفت که مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه غم نشان می‌دهد، زنان با میانگین ۹.۶۴ در مقایسه با مردان با میانگین ۹.۶۰ احساس غم بیشتری دارند؛ در مجموع میانگین کل گویه‌ها برابر با ۹.۶۲ می‌باشد، که با امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

توجه به میانگین متوسط ۱۲، حاکی از غم پایین نسبت به میانگین متوسط در میان پاسخگویان می باشد. همچنین مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه خشم نشان می دهد، زنان با میانگین ۱۱.۵۷ در مقایسه با مردان با میانگین ۱۰.۶۹ خشم بیشتری دارند؛ در مجموع میانگین کل گویه ها برابر با ۱۱.۱۴ می باشد، که با توجه به میانگین متوسط ۱۲، حاکی از خشم پایین تر نسبت به میانگین متوسط در میان پاسخگویان می باشد. همچنین مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه ترس نشان می دهد، زنان با میانگین ۸.۷۶ در مقایسه با مردان با میانگین ۸.۶۹ ابراز ترس بیشتری دارند؛ در مجموع میانگین کل گویه ها برابر با ۸.۷۳ می باشد، که با توجه به میانگین متوسط ۹، حاکی از ابراز ترس پایین تر نسبت به میانگین متوسط در میان پاسخگویان می باشد. مقایسه میان زنان و مردان در مؤلفه حسادت نشان می دهد، زنان با میانگین ۹.۹۹ در مقایسه با مردان با میانگین ۹.۲۱ ابراز حسادت بیشتری دارند؛ در مجموع میانگین کل گویه ها برابر با ۹.۶۱ می باشد، که با توجه به میانگین متوسط ۹، حاکی از ابراز حسادت بالاتر نسبت به میانگین متوسط در میان پاسخگویان می باشد. در مجموع می توان گفت که به جز مؤلفه عشق که سهم نسبتاً بالایی در ابراز احساسات مثبت در میان افراد جامعه دارد، سایر مؤلفه های احساسات مثبت یعنی شادی، وفاداری، و مهربانی نسبت به میانگین متوسط جامعه سطح پائین تری را نشان می دهند. همچنین در احساسات منفی، مؤلفه های احساسات منفی مانند غم، ترس و خشم پائین تر از میانگین متوسط در میان پاسخگویان بودند اما مؤلفه حسادت با توجه به میانگین متوسط، سطح بالاتری را از میانگین در میان پاسخگویان نشان داد.

نگرش زنان نسبت به دو جنس از منظر صفات احساسی

زنان همجنسان خود را به ترتیب در قالب پنج صفت احساسی شامل احساساتی بودن (۲۷.۳٪)، وابسته (۱۷.۳٪)، ترسو (۱۱.۸٪)، حسود (۱۰.۹٪) و مهربان (۵.۵٪) توصیف کردند. همچنین مشاهده شد که زنان بیشتر یکدیگر را با صفات عاطفی منفی توصیف می کنند و این مبین وضعیت عاطفی نه چندان مطلوب در اجتماع درون گروهی زنان است. البته نقش پررنگ تصورات قالبی را نباید از نظر دور داشت چون بیشترین درصد پاسخگویان، زنان را احساساتی دانستند که یکی از مهمترین کلیشه های عام جهانی در مورد زنان است. همچنین زنان، مردان را به ترتیب در قالب پنج صفت احساسی شامل: ضعیف در ابراز عشق (۲۵.۵٪)، پرخاشگر (۲۱.۸٪)، قدرت طلب (۱۱.۸٪)، مستقل (۹.۱٪)، مغرور (۷.۳٪) توصیف کردند که قضاوت منفی زنان را نسبت به مردان به جز در یک مورد نشان می دهد. همچنین یافته ها حاکی از آنست که نقش تصورات قالبی جنسیتی (قدرت طلبی، استقلال، غرور) پررنگ است. اما یک نکته بسیار مهم خلاء عاطفی است که زنان در نسبت با مردان احساس می کنند و همواره بیان داشته اند که مردان عشقشان را ابراز نمی کنند. این یافته می تواند در تحلیل وضعیت روابط عاطفی زن و مرد به ویژه در خانواده، مبین صورت ضعیفی از طلاق عاطفی و در سایر اشکال رابطه عاطفی میان زن و مرد، جلوه ای از شکست عشقی باشد.

نگرش مردان نسبت به دو جنس از منظر صفات احساسی

مردان نیز، همجنسان خود را به ترتیب در قالب پنج صفت احساسی شامل: مستقل (۲۰٪)، قدرت طلب (۱۳.۶٪)، مغرور (۱۱.۸٪)، ضعیف در ابراز عشق (۱۰.۹٪)، پرخاشگر (۱۰٪) توصیف کردند. در این بخش ملاحظه می شود که توصیفات مردان از همجنسان خود بسیار مشابه زنان است و تنها از نظر تقدم و تاخر صفات متفاوتند. هرچند در توصیفات مردان از یکدیگر نیز صفات عاطفی منفی وجود دارد اما بیشترین درصد به صفت عاطفی مثبت (استقلال) اختصاص دارد. مردان، زنان را نیز در قالب پنج صفت احساسی شامل احساساتی بودن (۲۰.۹٪)، وابسته (۱۵.۵٪)، ترسو (۱۰.۹٪)، حسود (۱۰.۹٪)، لجباز (۵.۵٪) توصیف کردند. در این بخش ملاحظه می گردد که مردان تماماً زنان را با عواطف منفی توصیف کرده اند و حتی یک مورد از عواطف مثبت در اینجا مشاهده نمی شود و مردان کاملاً مشابه زنان، آنها را توصیف کرده اند و حتی از نظر تقدم و تاخر صفات نیز تفاوتی بین دو گروه وجود ندارد با این تفاوت که درصد کمی از زنان (۵.۵٪) در کنار همه صفات منفی همجنسان خود را مهربان توصیف کرده اند. بنابراین یافته مذکور دلالت بر قوت کلیشه های عاطفی جنسیتی در مورد زنان دارد چون هر دو جنس زنان را به لحاظ عاطفی با صفات یکسان توصیف کرده اند. لذا تاثیر این کلیشه ها در تعیین جایگاه زنان در سلسله مراتب اجتماعی با قوت بیشتری عمل می کند. به عنوان مثال اکثر پاسخگویان (زن و مرد) زنان را احساساتی توصیف کرده اند. این امر خودبخود زنان را از گردونه رقابت برای احراز مشاغلی که مستلزم استقلال رای و اقتدارند، خارج می کند. امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

یافته‌های تحلیلی

تفاوت‌های جنسیتی در نحوه ابراز عواطف و احساسات

در این بخش با توجه به شاخص‌های متعدد برای هر یک از مؤلفه‌های احساسات مثبت و منفی، نحوه ابراز احساسات در میان پاسخگویان بررسی شد و یافته‌ها نشان داد که زنان و مردان در زمان خشم و عصبانیت واکنش مشابهی دارند. بیشترین درصد زنان (۲۵.۲) و بیشترین درصد مردان (۳۹.۲) در موقعیت خشم و عصبانیت، ترجیح می‌دهند سکوت کنند. ۱۹.۴٪ از زنان و ۱۸.۶٪ از مردان تمایل دارند در شرایط مذکور گفتگو کنند. اما تفاوت آنها در سومین مرحله مشخص می‌شود که ۱۲.۴٪ از مردان موقعیت را ترک می‌کنند اما ۱۶.۵٪ از زنان گریه می‌کنند. در مورد خشم خودخاموشی عاطفی مردان بیش از زنان است. بطوریکه حدود ۴۰ درصد ترجیح می‌دهند در شرایط خشم و عصبانیت سکوت کنند. همچنین ۳۷.۱ درصد از مردان و ۲۸.۲ درصد از زنان در هنگام ترس، توکل کردن به خدا را در پیش می‌گیرند. ۲۰.۴ درصد زنان و ۱۶.۵ درصد از مردان با نگرانی و استرس مداوم واکنش نشان می‌دهند. ۱۵.۵ درصد از زنان هنگام ترس با دیگران صحبت می‌کنند و ۱۵.۵ درصد از مردان نیز با ترس روبرو می‌شوند. به هنگام غم، ۳۲ درصد مردان و ۲۳.۳ درصد زنان، در خلوت خود ماندن را ترجیح می‌دهند. ۲۰.۴ درصد زنان و ۱۷.۵ درصد مردان با گوش دادن به موسیقی و ۱۸.۴ درصد از زنان با گریه کردن به احساس غم واکنش نشان می‌دهند. به هنگام حسادت، ۲۱.۶ درصد مردان و ۱۹.۴ درصد، نادیده گرفتن فرد یا موقعیت را در پیش می‌گیرند. ۱۹.۶ درصد مردان و ۱۹.۴ درصد زنان با رقابت کردن و ۱۸.۴ درصد زنان و ۱۶.۵ درصد مردان نیز با سرکوب و بروز ندادن واکنش نشان می‌دهند.

همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که زنان و مردان در هنگام شادی واکنش مشابهی نشان می‌دهند. بیشترین درصد زنان (۴۱.۷٪) و بیشترین درصد مردان (۴۵.۴٪) در این موقعیت ترجیح می‌دهند شوخی کنند و بخندند. در مرحله بعد مردان ترجیح می‌دهند به دیگران کمک کنند (۱۱.۳٪) و زنان آواز خواندن (۸.۷٪) و موسیقی گوش کردن (۸.۷٪) را انجام می‌دهند، در واقع ابراز شادی مردان در این مرحله معطوف به دیگران و ابراز شادی زنان معطوف به خود است. اما نکته قابل تامل اینست که مردان (۵.۲٪) بیش از زنان (۲.۹٪) شادی خود را در مقابل دیگران ابراز نمی‌کنند. یعنی مردان خودخاموشی عاطفی بیشتری دارند. در نهایت یافته‌های پژوهش در مورد مؤلفه **مهربانی** نشان دادند که مردان (حدود ۵۲.۲٪)، ابراز مهر و محبت خود را به دیگران با برخورد و مواجهه صمیمانه نشان می‌دهند. اما زنان (۴۰.۸٪)، با اهمیت دادن به دیگران محبت خود را به آنها نشان می‌دهند. البته مردان نیز در گام بعدی مشابه زنان رفتار می‌کنند و حدود ۲۵ درصد از آنان به دیگران اهمیت می‌دهند. اما به طور کلی زنان در رفتارهای خود نوعدوست‌تر از مردانند (۱۰.۷٪ از زنان در برابر ۶.۲٪ از مردان) و فعالیت‌های انساندوستانه و خیرخواهانه آنان برای ابراز محبت بیشتر است. واکنش پاسخگویان در مواقع ابراز عشق نیز نشان داد که ۴۴.۳ درصد از مردان و ۳۵.۹ درصد به بیان کلمات محبت آمیز می‌پردازند و ۱۹.۶ درصد از مردان و ۱۴.۶ درصد از زنان در هنگام عشق، شیطنت و شوخی کردن را در پیش می‌گیرند. به هنگام ابراز وفاداری، ۴۴.۷ درصد از زنان و ۲۳.۷ درصد از مردان، همدلی در مواقع بروز مشکلات از خود نشان می‌دهند. ۳۰.۹ درصد مردان و ۲۷.۲ درصد زنان حفظ ارتباط صمیمانه، و ۲۹.۹ درصد مردان و ۲۲.۳ درصد زنان همکاری بدون چشمداشت را در پیش می‌گیرند.

در مرحله بعد، به منظور آگاهی از معنادار بودن تفاوت‌های جنسیتی در نحوه ابراز احساسات، از آزمون t گروه‌های مستقل استفاده شد. با توجه به نتایج به دست آمده، تفاوت میانگین در مؤلفه‌های شادی، مهربانی و خشم با سطح معناداری $\text{sig}=0.00$ در میان زنان و مردان معناداری را نشان می‌دهد. همچنین مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که میانگین بعد شادی و مهربانی در مردان بیشتر از زنان و بیشتر از میانگین است. نکته قابل توجه در بررسی دو مؤلفه خشم و مهربانی است که با توجه به کلیشه‌های جنسیتی به ترتیب به مردان و زنان در جامعه نسبت داده می‌شود. حال آنکه یافته‌های تحقیق حاضر نشان می‌دهد بعد خشم برای زنان بیشتر از مردان و بالاتر از میانگین است. همچنین نمره مردان در مهربانی از زنان و هم از میانگین بالاتر است که این یافته‌ها در جهت عکس تصورات و کلیشه‌های جنسیتی پیرامون زنان و مردان در جامعه است. نکته حائز اهمیت دیگر، کسب نمره بالاتر از میانگین در گروه مردان در دو مؤلفه از احساسات مثبت یعنی شادی و مهربانی است. حال آنکه نمره مؤلفه خشم به عنوان بعدی از احساسات منفی در میان زنان هم از مردان و هم از میانگین کل بالاتر است. این یافته نیز مؤید فهم کلی امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

از وضعیت دشوارتر و تجربه نامطلوب تر زنان در جامعه نسبت به مردان را نشان می دهد. همچنین مطابق با یافته های تحقیق، تفاوت معناداری در ابراز احساسات در مؤلفه های عشق، وفاداری، غم، ترس و حسادت میان دو گروه زنان و مردان مشاهده نشد. از سوی دیگر وقتی صفت بارز زنان از جانب همجنسان خود و از سوی مردان احساساتی بودن بیان می شود و جایگاه زنان را در سلسله مراتب قدرت تنزل می دهد، پرننگ بودن خشم در بین زنان این تاثیر منفی را دو چندان می کند. چون از یکسو کلیشه عاطفی احساساتی بودن اگر با کلیشه عاطفی مهربانی و مهرورزی زنان توأم شود، احساساتی بودن در جهت مثبت قرار می گیرد اما وقتی این کلیشه با واقعیت خشمگین بودن زنان توأم می شود، خصلت احساساتی بودن در جهت منفی قرار می گیرد و نگرش منفی در مورد زنان تقویت می شود.

جدول ۶. محاسبه تفاوت میانگین مؤلفه‌های نحوه ابراز احساسات در بین زنان و مردان از طریق آزمون T

Sig.	t	میانگین	مؤلفه ها و ابعاد پراساس جنس	
			زن	مرد
۰.۲۲۱	۱.۵۰۵	۸.۱۸	عشق	زن
		۷.۸۸		مرد
		۸.۰۴		کل
۰.۰۰۰	۱۷.۴۹۳	۵.۶۵	شادی	زن
		۶.۷۴		مرد
		۶.۱۸		کل
۰.۹۰۷	۰.۰۱۴	۹.۲۱	وفاداری	زن
		۹.۱۸		مرد
		۹.۲۰		کل
۰.۰۰۰	۱۳.۲۴۲	۷.۶۸	مهربانی	زن
		۸.۴۲		مرد
		۸.۰۴		کل
۰.۹۲۲	۰.۰۱۰	۹.۶۴	غم	زن
		۹.۶۰		مرد
		۹.۶۲		کل
۰.۰۰۰	۱۳.۵۵۱	۱۱.۵۷	خشم	زن
		۱۰.۶۹		مرد
		۱۱.۱۴		کل
۰.۷۸۷	۰.۰۷۳	۸.۷۶	ترس	زن
		۸.۶۹		مرد
		۸.۷۳		کل
۰.۰۶۴	۳.۴۶۵	۹.۹۹	حسادت	زن
		۹.۲۱		مرد
		۹.۶۱		کل

در مرحله بعد از آزمون t به منظور محاسبه تفاوت میانگین مؤلفه های نگرش به ابراز احساسات در بین زنان و مردان استفاده شد. با توجه به نتایج به دست آمده، میانگین ابعاد حسادت، ترس، غم و مهربانی در زنان بیشتر از مردان است. نتایج آزمون t یا تفاوت میانگین در مؤلفه های حسادت، ترس، غم و مهربانی با سطح معناداری ($sig < 0.05$) نیز معناداری را نشان می دهد.

جدول ۷. محاسبه تفاوت میانگین نگرش به احساسات در بین زنان و مردان از طریق آزمون T

Sig.	t	میانگین	مؤلفه ها و ابعاد پراساس جنس	
			زن	مرد
۰.۰۰۰	۲۶.۵۴۸	۹.۱۲	حسادت	زن
		۷.۲۴		مرد
		۸.۱۸		کل

امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت

ترس	زن	۱۱.۵۵	۱۹.۴۷۵	۰.۰۰۰
		۹.۷۱		
		۱۰.۶۶		
خشم	زن	۵.۱۹	۰.۰۷۶	۰.۷۸۳
		۵.۱۲		
		۵.۱۶		
غم	زن	۹.۲۰	۵.۰۷۵	۰.۰۲۵
		۸.۵۶		
		۸.۸۹		
مهربانی	زن	۱۲.۰۶	۷.۹۸۰	۰.۰۰۵
		۱۰.۹۳		
		۱۱.۵۲		
عشق	زن	۱۲.۸۹	۰.۳۴۲	۰.۵۶۰
		۱۲.۶۷		
		۱۲.۷۸		
شادی	زن	۸.۰۰	۰.۴۲۸	۰.۵۱۴
		۷.۸۳		
		۷.۹۲		
وفاداری	زن	۵.۲۷	۰.۰۶۰	۰.۸۰۷
		۵.۳۲		
		۵.۳۰		

۵- بحث و نتیجه‌گیری

جنسیت و عواطف هر دو سازه‌ای اجتماعی‌اند و تکوین و تطور آنها وابسته به تحولات اجتماعی است. در گذشته این تصور وجود داشت که زنان بیش از مردان تحت قواعد احساسات قرار دارند و در مشاغلی فعالیت دارند که تنظیم عواطف و قواعد نمایشی در آنها محوریت دارد. اما امروزه شاهد مثال‌های نقض بیشماری در این زمینه هستیم. به نظر می‌رسد تغییر در عواطف مردان وابسته به تغییر منزلت شغلی آنانست و نمایانگر اینست که کلیشه‌های قالب جنسیتی اقتصادی نیز دچار تحول شده‌اند و کلیشه‌های صرفاً زنانه و یا صرفاً مردانه دستخوش تغییر شده و به تناسب آن واکنش‌های عاطفی افراد احراز کننده این مشاغل نیز متحول شده است. به عنوان مثال در جامعه ایران، اجرای برنامه کودک در زمره شغل‌های زنانه تعریف می‌شده است بطوریکه اجرای برنامه‌های کودک در دهه ۶۰ و ۷۰ تلویزیون را صرفاً بانوان برعهده داشتند اما در دو دهه اخیر شاهد حضور گسترده آقایان در این شغل هستیم. به تناسب ایجاد تعادل در نسبت جنسی در شغل مذکور رسانه مردانی را به تصویر می‌کشد که تابع قواعد احساسات شغل مجری‌گری کودک هستند و همین امر به تدریج در تضعیف و تغییر کلیشه‌های عاطفی جنسیتی در جریان زندگی روزمره تاثیر می‌گذارد.

در مقاله حاضر پس از استخراج کلیشه‌های جنسیتی پیرامون احساسات در دو گروه مردان و زنان، تلاش شد تا توصیف وضعیت این دو گروه در موقعیتهای احساسی و شیوه‌های ابراز احساسات آنها، بررسی شود. بررسی کلیشه‌های جنسیتی پیرامون ۸ احساس منفی و مثبت و تحلیل آنها نشان داد که زنان و مردان به هنگام خشم، واکنش مشابهی دارند و بیشترین درصد پاسخگویان هم از گروه زنان و هم از گروه مردان، ترجیح می‌دهند به هنگام خشم سکوت کنند. همچنین بیشترین درصد از پاسخگویان زن و مرد به هنگام ترس، به خدا توکل می‌کنند. به هنگام غم هر دو گروه جنسیتی ترجیح می‌دهند در خلوت خود باشند و به هنگام حسادت، اکثر زنان و مردان پاسخگو راه انکار موقعیت یا فرد محسود را در پیش می‌گیرند. در تحلیل احساسات مثبت و به هنگام شادی، مهربانی، عشق و وفاداری نیز، واکنش در دو گروه زنان و مردان در اکثریت پاسخگویان مشابه بود. آنها به ترتیب در موقعیت شادی، می‌خندند. در موقعیت مهربانی، با دیگران مواجهه صمیمانه دارند. به هنگام عشق، از کلمات محبت آمینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

آمیز استفاده می‌کنند و به هنگام وفاداری، همدلی را پیشه می‌کنند. چنین یافته‌هایی با نتایج تحقیقات سیمون و نات (۲۰۰۴) که نشان دادند زنان و مردان در تجربه عاطفی بیشتر شبیه به هم هستند، همراستا است. تحلیل مقایسه‌ای بین دو گروه زن و مرد نیز، نشان داد که زنان فقط در خشم و عصبانیت، از گروه مردان و از میانگین کل، نمره بالاتری می‌گیرند و این تفاوت معنادار است. اما در سایر ابعاد احساسات، تفاوت معناداری میان دو گروه وجود ندارد یا مانند بعد شادی و مهربانی علی‌رغم معناداری تفاوت میان دو گروه، نمره آنها از گروه مردان و میانگین کل کمتر است. بنابراین یافته‌ها بیانگر آنست که زنان از مردان خشمگین‌تر هستند یا همانگونه که هاتسون-کوموکس و کلی (۲۰۰۰) نیز در تحقیقاتشان اذعان داشتند، مردان نسبت به زنان در برابر رویداد های خشم برانگیز کمتر واکنش نشان می‌دهند. همچنین یافته مذکور با نتایج پژوهش پیمایشی سیمون و نات (۲۰۰۴) نیز همخوانی دارد. این در حالیست که خشم احساسی است که جامعه‌شناسان فرهنگی معمولاً آن را به مردان نسبت می‌دهند. اما وجه تمایز این پژوهش با برخی پژوهش‌های پیشین در آنست که در تحقیقات مذکور زنان اگر خشم‌شان بیشتر از مردان بوده اما بیش از آنان خشم خود را مدیریت کرده و آن را ابراز نکرده‌اند. در حالیکه در پژوهش حاضر در شرایط خشم برانگیز مردان بیش از زنان سکوت می‌کنند و خشم خود را ابراز نمی‌نمایند. از سوی دیگر با وجود آنکه تصورات قالبی عاطفی عمدتاً زنان را مهربان‌تر از مردان می‌دانند اما نتیجه پژوهش حاضر مثال نقض برداشت مذکور است و مردان از زنان مهربان‌تر بوده‌اند.

یافته‌های این تحقیق به نوعی با دیدگاه‌های نظری کنش متقابل نمادین و نمایی و مفروض این دیدگاه که می‌گوید زنان عاطفی‌تر از مردانند، چون بیشتر در معرض قواعد نمایی قرار می‌گیرند و در نتیجه بیشتر از مردان، مدیریت عواطف دارند، در تعارض است. به طور مثال به زعم لوئیس (۲۰۱۳) زنان نسبت به مردان مراقبت و تنظیم بیشتری در موقعیت و مدیریت عواطف دارند و خشم، ناامیدی یا رنج خود را پنهان می‌کنند. حال آنکه یافته‌های این مقاله نشان می‌دهد، خودخاموشی عاطفی مردان در شادی و خشم بیش از زنان است. بنابراین یافته مذکور مبنی بر اینکه مردان کمتر از زنان شادی خود را در مقابل دیگران ابراز می‌کنند را احتمالاً می‌توان به هنجار فرهنگی در جامعه ایران نسبت داد که مبین نوعی مردانگی هژمونیک است. از مهمترین صفات این مردانگی "قدرت" است که در مقابل هر کنشی که به آن خدشه وارد کند، مقاومت می‌کند. یکی از جلوه‌های قدرت کنترل احساسات است. باورهای کهنی نظیر اینکه "مرد هیچوقت گریه نمی‌کند" شاهدی بر این مدعا است. نقطه مقابل غم شاد نیست که در نمونه‌های مورد مطالعه حاضر مردان کمتر از زنان شادی خود را ابراز می‌کنند تا طبق هنجار فرهنگی مذکور وزانت و فخامت خود را حفظ کنند. یافته دیگر پژوهش حاضر که موید منظر فوق است، نشان می‌دهد که مردان در زمان احساس غم بیش از زنان خلوت و تنهایی را ترجیح می‌دهند و در گزارشاتشان به هیچ‌عنوان به گریستن در چنین شرایطی اشاره نکرده‌اند. در حالیکه حدود ۱۹ درصد زنان گریه کردن در شرایط حزن‌انگیز را بیان کرده‌اند.

با وجود آنکه برخی از نتایج پژوهش موید مردانگی هژمونیک است اما برخی نتایج دیگر مثل اینکه مردان مهربان‌تر از زنان هستند و زنان خشمگین‌ترند مبین اینست که مردانگی هژمونیک با وجود زیست خود اما در بستر تحولات جامعه دچار نوسان شده است و در عین حال زنانگی مقاوم نیز در قالب افزایش خشم زنان تجلی بیشتری یافته است که این نمایانگر تغییرات تدریجی و محسوس در زنانگی و مردانگی در جامعه ایران است که همواره باید آن را تابع تحولات نقشی زنان و مردان دانست. در تحلیل موقعیت زنان در خشم و عصبانیت می‌توان به تحلیل‌های لایولی، استیلمن و پاول (۲۰۱۰) متوسل شده که نشان دادند افراد احتمالاً در صورت تجربه نابرابری در هر جهتی، احساسات منفی نسبتاً تمایزناپذیری را تجربه می‌کنند. بر این اساس در صورتیکه نابرابری به ضرر فرد باشد، با احساس پریشانی، خشم و عصبانیت همراه است. این یافته‌ها را می‌توان به عنوان شاهدی بر یافته‌های مقاله حاضر نیز دانست آنجا که نشان می‌دهد زنان نسبت به مردان خشمگین‌ترند که با توجه به بستر اجتماعی و فرهنگی جامعه، می‌تواند ناشی از ادراک عمیق‌تر از نابرابری از سوی زنان باشد. با وجود آنکه بسیاری از پژوهش‌ها نشان دادند که از منظر کنش‌های نوع‌دوستانه بین زنان و مردان تفاوت معناداری وجود ندارند. (ریگدن و لوین ۲۰۰۹) اما نتایج پژوهش حاضر نشان داد که زنان در ابراز محبت به دیگران نسبت به مردان نوع‌دوست‌ترند و با افراد بیشتر همدلی می‌کنند.

علاوه بر این سایر یافته‌ها نشان دادند که در شرایط حسادت برانگیز زنان و مردان به طور یکسان ترجیح می‌دهند با فرد محسود رقابت کنند. این یافته بر خلاف تصور قالبی است که مردان را رقابت‌جو تر از زنان می‌داند. البته این را از نظر نباید دور داشت که در شرایط "حسادت برانگیز" واکنش بین دو گروه مشابه است. زنان پژوهش حاضر غمگین‌تر از مردان بوده‌اند. این امینی، سعیده؛ دباغی، حمیده؛ بابایی، زهرا (۱۴۰۵). تفاوت‌های جنسیتی در ابراز عواطف: از کلیشه تا واقعیت. *جامعه‌شناسی فرهنگ و هنر*، ۸(۱)، ۱-۱۹.

یافته با نتایج پژوهش (فریدمن و دیگران، ۱۹۸۰) و با تصور قالبی عاطفی جنسیتی کاملاً همخوانی دارد و به نظر می‌رسد مصداق مناسبی برای تئوری منزلت و قدرت کمپر (۱۹۷۸) است. به زعم کمپر افرادی که منزلت اجتماعی پایین تری دارند و در سلسله مراتب قدرت جایگاه آنان نازل است و احساس بی‌قدرتی بیشتری را تجربه می‌کنند، بیشتر دچار احساس غم می‌شوند که زنان نیز در زمره این گروه‌ها هستند. همچنین یافته مذکور با نتایج تحقیقات هس، سنکال، کیرواک، هررا، فیلیپوت و کلک (۲۰۰۰)، که معتقد بودند زنان همواره در توصیف وقایع شخصی غم و اندوه بیشتری را گزارش می‌دهند و مردان در شرایط عاطفی منفی با شادی/آرامش بیشتری واکنش نشان می‌دهند نیز همراستاست.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

مشارکت نویسندگان

مقاله محصول مشارکت مشترک نویسندگان است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Amini, S. & Farzane, M. (2019). Gender Study of Students' Feeling of Unhappiness. *Social Studies and Research in Iran*, 8 (3), 498-512.
- Bales, R. F. (1950). *Interaction process analysis: a method for the study of small groups*. Addison- Wesley Publishing Company, Cambridge.
- Chaplin, T.M. (2015). Gender and emotion expression: A developmental contextual perspective. *Emot Rev*, 7(1).
- Cancian, F. M. & Gordon, S. L. (1988). Changing emotion norms in marriage: love and anger in US women's magazines since 1900. *Gender & Society*, 2 (3), 308-42.
- Cottingham, M. D. (2015). Learning to "deal" and "de-escalate": how men in nursing manage self and patient emotions. *Sociological Inquiry*, 85 (1), 75-99.
- Devine, P. G. & Sharp, L. B. (2009). Automaticity and control in stereotyping and prejudice" in *Handbook of Prejudice, Stereotyping, and Discrimination*, ed. T. D. Nelson. New York: NY: Psychology Press, pp, 61-87.
- Durr, M & Wingfeld, A. H. (2011). Keep your 'N' in check!" African American women and the interactive effects of etiquette and emotional labor. *Critical Sociology*, 37 (5), 557-71.
- Erickson, R. J. & Ritter, C. (2001). Emotional labor, burnout, and inauthenticity: does gender matter? *Social Psychology Quarterly*, 64 (2), 146-63.
- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2013). *Social Cognition: From Brains to Culture*. London: Sage.
- Friedman, H. S., Prince, L. M., Riggio, R E., and DiMatteo, M. R. (1980). Understanding and assessing nonverbal communication of emotion: The Affective Communication Test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, 333-351.
- Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. Doubleday Anchor Books, Garden City, New York.
- Hall, J. A., Carter, J. D., and Horgan, T. G. (2000). "Gender differences in nonverbal communication of emotion". In A. H. Fischer (Ed.) *Gender and emotion: Social psychological perspectives*. Cambridge, England: Cambridge University Press (pp. 97-117).

- Haider, B. Khan, S. Anwar, K. (2016). Emotional Expressions Between Male and Female in Hostalized Students. *Journal of Education and Practice*, 7, (25), www.iiste.org ISSN 2222-1735 (Paper) ISSN 2222-288X (Online)
- Heise, D. R. (2007). *Expressive order: confrming sentiments in social actions*. Springer, New York.
- Heise, D. R. & MacKinnon, N. J. (2010). *Self, identity, and social institutions*. Palgrave Macmillan, New York.
- Hunt, P. M. (2010). Are you kynd? Conformity and deviance within the Jamband sub-culture. *Deviant Behavior*, 31(6), 521–51.
- Hochschild, A. R. (1979). Emotion work, feeling rules, and social structure. *American Journal of Sociology*, 85 (3), 551–75.
- Hochschild, A. R. (1983). *The managed heart: commercialization of human feeling*. University of California Press, Berkeley, CA.
- Hutson, S. L-Comeaux & Kelly, J.R. (2002). Gender Stereotypes of Emotional Reactions: How We Judge an Emotion as Valid. *Sex Roles*, 47, 1–10.
- Ilyas, H., Ahmad, M., Asad Khan, M. (2019). Gender Stereotypes and emotional Self-Disclosure: Predictors of different Emotions in Young Adults. *Pakistan journal of Professional Psychology: Research and Practice*, 10 (1), 1-15
- Jackson, B. A. & Wingfeld, A. H. (2013). Getting angry to get ahead: Black college men, emotional performance, and encouraging respectable masculinity. *Symbolic Interaction*, 36 (3), 275–92.
- Jain, V. (2014). 3D model of attitude. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*, 3 (3), 1–12.
- Kemper, T. D. (1978). *A social interactional theory of emotions*. John Wiley & Sons, New York.
- Kivran-Swain, F. & Naaman, M. (2014). ‘Gender and social sharing of emotions in large- scale social awareness streams’, in von Scheve & M Samela (ed.), *Collective emotions*, Oxford University Press, Oxford.
- LaFrance, M., and Hecht, M. A. (2000). “Gender and smiling: A meta-analysis. In A. H. Fischer (Ed.) *Gender and emotion: Social psychological perspectives*. Cambridge, England: Cambridge University Press’ (pp. 118-142).
- Iman, M.T(2009) *Paradigmatic basis of quantitative and qualitative research methods*, Tehran. Research Institute of Hawzah and University.
- Lively, K. J. (2019). Sociological approaches to the study of gender and emotion in late modernity: culture, structure and identity in *Emotion and late modernity* Edited by Roger Patulny & et.al. Routledge.pp 75-86.
- Lively, K. J. & Heise, D. R. (2004). Sociological realms of emotional experience. *American Journal of Sociology*, 109 (5), 1109–36.
- Lively, K. J. (2008). Emotional segueing and the management of emotion, by women and men. *Social Forces*, 87 (3), 911–36.
- Lively, K. J. & Heise, D. R. (2014). ‘Emotions in affect control theory’, in J E Stets & J H Turner (ed.), *Handbook of the sociology of emotions*, vol. 2, Springer, New York.
- Lively, K. J. & Powell, B. (2006). Emotional expression at work and at home: domain, status, or individual characteristics? *Social Psychology Quarterly*, 69 (1), 17–38.
- Lively, K. J., Steelman, L. C. & Powell, B. (2010). Equity, emotion, and the household division of labor. *Social Psychology Quarterly*, 73 (3), 358–79.
- Lois, J. (2003). *Heroic eforts: the emotional culture of search and rescue volunteers*. New York University Press, New York.
- Lois, J. (2013). *Home is where the school is: the logic of homeschooling and the emotional labor of mothering*. New York University Press, New York.

- Löffler, C.S., & Greitemeyer, T. (2021). Are women the more empathetic gender? The effects of gender role expectations. *Current Psychology*, 1-13.
- M Chaplin, T. & Aldao, A. (2013). Gender differences in emotion expression in children: a meta-analytic review. *Psychol Bull.* 139 (4), 735-65.
- Plant, E., Shibley Hyde, J., Keltner, D., Devine, P.G. (2000). The Gender Stereotyping of Emotions. *Psychology of Women Quarterly*, 24 (1), 81-92
- Pierce, J. L (1995). *Gender trials: emotional lives in contemporary law firms*. University of California Press, Berkeley, CA.
- Riahi, M.E. & Mahmoudabadi, Z. (2017). Sociological explanation of gender differences in depression: with emphasis on self-silence in family institution. *The Scientific Journal of Sociology of Social Institutions*, 3 (8), 193-159. (In Persian).
- Rigdon, M. L. & Levin, A. S (2009). The role of expectations and gender in Altruism, MPRA paper. NO.19732. retrived from <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/19372/>.
- Sakalli-ugurlu, N., Turkoglu, B., Kuzlak, A., (2018). How are Women and Men Perceived? Structure of gender Stereotypes in Contemporary Turkey. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 6 (13), 309-336
- Simon, R. W. & Nath, L. E. (2004). Gender and emotion in the United States: do men and women difer in self-reports of feelings and expressive behavior? *American Journal of Sociology*, 109 (5), 1137-76.
- Van der Veg, I., & Kleinberg, B. (2020). Women worry about family, men about the economy: Gender differences in emotional responses to COVID-19. Part of the Lecture Notes in Computer Science book series (LNISA, volume 12467):1-15
- Walster, E. Walster, G. W. & Bershcheid, E. (1978). *Equity: theory and research*. Allyn and Bacon, Inc, Boston, MA.